

Suvestinė redakcija nuo 2023-07-25 iki 2024-03-15

Įsakymas paskelbtas: TAR 2015-04-02, i. k. 2015-04958

Nauja redakcija nuo 2023-04-13:

Nr. [3D-245](#), 2023-04-12, paskelbta TAR 2023-04-12, i. k. 2023-07016

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2014–2020 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS „SU „NATURA 2000“ IR VANDENS PAGRINDŲ DIREKTYVA SUSIJUSIOS IŠMOKOS“ ĮGYVENDINIMO TAISYKLIŲ, TAIKOMŲ 2023 M. TEIKIAMOMS PARAIŠKOMS, PATVIRTINIMO

2015 m. balandžio 1 d. Nr. 3D-246

Vilnius

Vadovaudamasis 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/2115, kuriuo nustatomos valstybių narių pagal bendrą žemės ūkio politiką rengtinių strateginių planų (BŽŪP strateginių planų), finansuotinių iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), rėmimo taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1305/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2022 m. vasario 15 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2022/648, 2020 m. gruodžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2020/2220, kuriuo nustatomos tam tikros pereinamojo laikotarpio nuostatos dėl 2021 m. ir 2022 m. paramos iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF), ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1305/2013, (ES) Nr. 1306/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013, kiek tai susiję su 2021 m. ir 2022 m. ištekliais ir taikymu, ir Reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, kiek tai susiję su 2021 m. ir 2022 m. ištekliais ir tokios paramos skirstymu, 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2022 m. birželio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2022/1033, Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos, patvirtintos 2015 m. vasario 13 d. Komisijos sprendimu Nr. C(2015)842, nuostatomis, įgyvendindamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. lapkričio 25 d. nutarimo Nr. 1322 „Dėl pasirengimo administruoti Europos Sąjungos lėšas ir jų administravimo“ 3 punktą ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. 1120 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų patvirtinimo“, 8.1 ir 8.2 papunkčius, atsižvelgdamas į Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano administravimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 3D-102 „Dėl Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano administravimo taisyklių patvirtinimo“, Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. 3D-92 „Dėl Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių patvirtinimo“, nuostatas bei siekdamas, kad būtų efektyviai panaudotos EŽŪFKP lėšos,

t v i r t i n u Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“ įgyvendinimo taisyklės, taikomas 2023 m. teikiamoms paraiškoms (pridedama).

Žemės ūkio ministrė

Virginija Baltraitienė

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro

2023 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. 3D-245

**LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2014–2020 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS „SU
„NATURA 2000“ IR VANDENS PAGRINDŲ DIREKTYVA SUSIJUSIOS IŠMOKOS“
ĮGYVENDINIMO TAISYKLĖS, TAIKOMOS 2023 M. TEIKIAMOMS PARAIŠKOMS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“ įgyvendinimo taisyklės, taikomos 2023 m. teikiamoms paraiškoms (toliau – Taisyklės), parengtos vadovaujantis 2022 m. gruodžio 1 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2022/2531, kuriuo panaikinamas Įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 808/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, taikymo taisyklės, 2022 m. spalio 17 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2022/2527, kuriuo panaikinamas Deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 807/2014, kuriuo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, ir nustatomos pereinamojo laikotarpio nuostatos, 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/2115, kuriuo nustatomos valstybių narių pagal bendrą žemės ūkio politiką rengtinių strateginių planų (BŽŪP strateginių planų), finansuotinių iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), rėmimo taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1305/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2022 m. vasario 15 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2022/648, 2022 m. gegužės 31 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2022/1173, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/2116 taikymo taisyklės dėl bendros žemės ūkio politikos integruotos administravimo ir kontrolės sistemos, 2022 m. gegužės 4 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2022/1172, kuriuo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/2116 nuostatos dėl bendros žemės ūkio politikos integruotos administravimo ir kontrolės sistemos ir su paramos sąlygomis susijusių administracinių nuobaudų taikymo ir apskaičiavimo, 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/2116 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1306/2013, 2020 m. gruodžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2020/2220, kuriuo nustatomos tam tikros pereinamojo laikotarpio nuostatos dėl 2021 m. ir 2022 m. paramos iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF), ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1305/2013, (ES) Nr. 1306/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013, kiek tai susiję su 2021 m. ir 2022 m. ištekliais ir taikymu, ir Reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, kiek tai susiję su 2021 m. ir 2022 m. ištekliais ir tokios paramos skirstymu, 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2022 m. birželio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2022/1033, 2014 m. kovo 11 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 807/2014, kuriuo papildomas Europos Parlamento ir

Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, ir nustatomos pereinamojo laikotarpio nuostatos, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2019 m. spalio 30 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2019/94, 2014 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 808/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, taikymo taisyklės, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2022 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2022/1227, 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2020 m. gruodžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2020/2220, 2014 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 809/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 nuostatų dėl integruotos administravimo ir kontrolės sistemos, kaimo plėtros priemonių ir kompleksinės paramos taikymo taisyklės, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2022 m. liepos 18 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2022/1227, 2014 m. kovo 11 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 640/2014, kuriuo papildomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 nuostatos dėl integruotos administravimo ir kontrolės sistemos ir dėl išmokų neskyrimo arba atšaukimo sąlygų bei administracinių nuobaudų, taikomų tiesioginėms išmokoms, paramai kaimo plėtrai ir kompleksinei paramai, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2021 m. birželio 23 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2021/1418, 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1307/2013, kuriuo nustatomos pagal bendros žemės ūkio politikos paramos sistemas ūkininkams skiriamų tiesioginių išmokų taisyklės ir panaikinami Tarybos reglamentas (EB) Nr. 637/2008 ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 73/2009, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2021 m. lapkričio 8 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2022/42, Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programa, patvirtinta 2015 m. vasario 13 d. Komisijos sprendimu Nr. C(2015)842 (toliau – Programa), Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 3D-102 „Dėl Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Administravimo taisyklės), Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. 3D-92 „Dėl Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių patvirtinimo“ (toliau – TI taisyklės).

1¹. Programos priemonei „Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“ (toliau – Priemonė) taikomi tokie pat TI taisyklių 5.5 papunktyje nustatyti paramos reikalavimai, kaip ir kitoms testinėms Programos priemonėms, t. y. pareiškėjas visus metus visoje valdoje privalo laikytis Valdymo reikalavimų ir trąšų bei augalų apsaugos produktų naudojimo reikalavimų (toliau – Valdymo reikalavimai), patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 3D-23 „Dėl Žemės ūkio veiklos valdymo reikalavimų ir trąšų bei augalų apsaugos produktų naudojimo reikalavimų aprašo patvirtinimo ir valdymo kontrolės institucijų paskyrimo“, ir Žemės ūkio naudmenų geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimų (toliau – GAAB reikalavimai), patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr. 3D-932 „Dėl Žemės ūkio naudmenų geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimų, taikomų nuo 2015 metų, aprašo patvirtinimo“. Už šiame papunktyje minimų reikalavimų pažeidimus sankcijos skaičiuojamos pagal

Sankcijų už kompleksinės paramos reikalavimų pažeidimą taikymo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. gegužės 4 d. įsakymu Nr. 3D-306 „Dėl Sankcijų už kompleksinės paramos reikalavimų pažeidimą taikymo metodikos patvirtinimo“.

2. Taisyklių tikslas – nustatyti paramos pagal Priemonę įgyvendinimo tvarką, teikiant paraiškas 2023 metais.

II SKYRIUS SUTRUMPINIMAI IR SĄVOKOS

3. Taisyklėse vartojami sutrumpinimai ir sąvokos:

3.1. Sutrumpinimai:

3.1.1. **Agentūra** – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos.

3.1.2. **ALNSIS** – Automatinė laukų nuolatinio stebėjimo sistema.

3.1.3. **EB** – Europos Bendrija.

3.1.4. **KŽS** – kontrolinis žemės sklypas.

3.1.5. **Ministerija** – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija.

3.1.6. **Naudmenos** – žemės ūkio naudmenos.

3.1.7. **Paraiška** – Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei ūkinius gyvūnus paraiška.

3.1.8. **PPIS** – Paraiškų priėmimo informacinė sistema.

3.1.9. **SG** – sutartiniai gyvuliai.

3.1.10. **Strateginis planas** – Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginis planas.

3.1.11. **Valda** – žemės ūkio valda.

3.1.12. **Valdų registras** – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registras.

3.1.13. **VAT** – Valstybinė augalininkystės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos.

3.1.14. **VMT** – Valstybinė miškų tarnyba prie Aplinkos ministerijos.

3.1.15. **VSTT** – Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos.

3.1.16. **ŽŪDC** – VĮ Žemės ūkio duomenų centras.

3.2. Sąvokos:

3.2.1. **Atrankinis pagrindinis miško kirtimas** – pagrindinis miško kirtimas, kai iškertama dalis tam tikro amžiaus, kokybės, matmenų ar būklės medyno medžių, siekiant išlaikyti arba sukurti įvairiaamžį medyną.

3.2.2. **Europos ekologinis tinklas „Natura 2000“** (toliau – „Natura 2000“) – vientisas buveinių apsaugai svarbių teritorijų tinklas, sudarytas iš teritorijų, kuriose yra tam tikro tipo Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių ir Europos Bendrijos svarbos rūšių buveinių, skirtas palaikyti, o kur reikia – atkurti iki palankios apsaugos būklės tam tikrų tipų natūralioms buveinėms ir rūšių buveinėms jų natūraliame areale. Į „Natura 2000“ tinklą įeina ir paukščių apsaugai svarbios teritorijos.

3.2.3. **Ilgalaikė sankcija** – pagal paramos paraiškoje deklaruoto ploto ir faktiškai nustatyto remiamo ploto skirtumą apskaičiuojamas paramos dydžio sumažinimas, papildantis einamaisiais kalendoriniais metais pareiškėjui taikomą sankciją. Ši sankcija gali būti pradėta išskaičiuoti iš paramos kalendoriniais pažeidimo nustatymo metais, tačiau negali būti išskaičiuojama ilgiau nei trejus kalendorinius metus po pažeidimo nustatymo metų.

3.2.4. **Kompensacinė išmoka** – teisės aktų nustatyta tvarka fiziniams ir juridiniams asmenims teikiama finansinė parama patirtoms papildomoms išlaidoms ir prarastoms pajamoms dėl nustatytų veiklos apribojimų, susijusių su 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos

2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos ir 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos įgyvendinimu, kompensuoti.

3.2.5. **Miškų ūkio veikla** – veikla, apimanti miškų auginimą (įveisimą, atkūrimą, priežiūrą, apsaugą, tvarkymą) ir naudojimą.

3.2.6. **Natūrali pieva** – savaimė auganti, nearta ir nepersėta pieva.

3.2.7. **Neteisingas deklaravimas** – didesnio žemės ūkio paskirties žemės ar kito ploto, negu pareiškėjas valdo, ir (arba) didesnio ploto, negu jame vykdo žemės ir (arba) miškų ūkio veiklą, deklaravimas. Neteisingu deklaravimu taip pat laikomi visi didesnio žemės ūkio paskirties žemės ploto deklaravimo atvejai, apibrėžti TI taisyklių 5.10.1–5.10.3 papunkčiuose.

3.2.8. **Pagrindinis miško kirtimas** – brandžių, bręstančių (retų ar įsiterpusių į kertamus brandžius medynus) medynų ar brandžių medžių kirtimas. Pagrindinio miško kirtimo būdai yra šie: atrankinis, atvejinis ir plynasis.

3.2.9. **Pareiškėjas** – fizinis ar juridinis asmuo, Taisyklių nustatyta tvarka teikiantis Paraišką Agentūrai.

3.2.10. **Pareiškėjo ar paramos gavėjo duomenų ir dokumentų patikra** (toliau – patikra) – fizinis ir (arba) administracinis pareiškėjo ar paramos gavėjo pateiktų duomenų ir dokumentų patikrinimas.

3.2.11. **Plynasis pagrindinis miško kirtimas** – pagrindinis miško kirtimas, kai biržėje iškertami visi medžiai, išskyrus sėklinius, biologinei įvairovei svarbius medžius, saugomo pomiškio grupes. Po kirtimo likę medžiai nesudaro medyno.

3.2.12. **Pusiau natūrali pieva** – seniau kaip prieš penkerius metus arta arba įsėta pieva.

3.2.13. **Sanitarinis miško kirtimas** – miško kirtimas, kai siekiant išvengti ligų ar miško kenkėjų plitimo kertami dėl stichinių nelaimių ar biotinių veiksnių sudarkyti ar žuvę medynai, pažeisti, džiūstantys medžiai ir sausuosiai, vėjavartos ar vėjalaužos.

3.2.14. **Ugdomasis miško kirtimas** – miško kirtimas nebrandžiam medyne, siekiant išauginti tam tikros rūšinės sudėties ir geros kokybės produktyvų medyną.

3.2.15. **Vidinės miškotvarkos projektas** – miškų ūkio veiklos valstybinėse ir privačiose miškų valdose arba ne miškų ūkio paskirties žemės sklypuose esančioje miško žemėje planas, kuriuo nustatoma konkrečių miško tvarkymo priemonių tose valdose ar žemėje sistema.

4. Taisyklėse vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatyme, Programoje, Administravimo taisyklėse, TI taisyklėse.

III SKYRIUS

PRIEMONĖS PRIORITETAİ, TIKSLINĖS SRITYS IR KOMPLEKSINIAI TIKSLAI

5. Priemonės prioritetai:

5.1. atkurti, išsaugoti ir pagerinti su žemės ūkiu ir miškininkyste susijusias ekosistemas;

5.2. skatinti efektyvų išteklių naudojimą ir remti perėjimą prie klimato kaitai atsparios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriuose;

5.3. skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse.

6. Priemonės tikslinės sritys:

6.1. biologinės įvairovės atkūrimas, išsaugojimas ir didinimas, įskaitant „Natura 2000“ vietoves, teritorijas, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių, ūkininkauti skirtas gamtiniu požiūriu didelės vertės teritorijas bei Europos kraštovaizdžius;

6.2. anglies dioksido konservavimas ir sekvestracija žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuose;

6.3. vietos plėtra kaimo vietovėse.

7. Priemonės kompleksinis tikslas – aplinkos išsaugojimas, klimato kaitos švelninimas ir prisitaikymas prie jo – padės išsaugoti genetinę ir rūšinę pievų ir miškų ekosistemų įvairovę, padidinti jų atsparumą ir užtikrins ekologinių procesų nenutrūkstumą.

IV SKYRIUS REMIAMA VEIKLA

8. Pagal Priemonę remiamos veiklos sritys, susijusios su biologinės įvairovės geros apsaugos būklės užtikrinimu, nustatant ir pritaikant ūkinės veiklos galimybes ir ūkininkavimo būdą taip, kad jis nekeltų pavojaus atskirų rūšių ir buveinių paplitimo arealams, ir su augančiu visuomenės poreikiu švariai ir sveikai aplinkai:

8.1. parama pagal veiklos sritį „Parama „Natura 2000“ žemės ūkio paskirties žemėje“ skiriama kasmet už žemės ūkio paskirties žemės plotą, esantį erdvinių duomenų sluoksnyje „Natura 2000“ žemės ūkio naudmenose“, siekiant paramos gavėjams kompensuoti šiose vietovėse dėl 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (toliau – Paukščių direktyva 2009/147/EB) ir 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (toliau – Buveinių direktyva 92/43/EEB) privalomų reikalavimų įgyvendinimo patirtas papildomas išlaidas ir prarastas pajamas;

8.2. parama pagal veiklos sritį „Parama „Natura 2000“ miškuose“ skiriama kasmet už miško plotą, esantį erdvinių duomenų sluoksnyje „Natura 2000“ miškuose“ arba kitoje gamtiniu požiūriu vertingoje teritorijoje, siekiant paramos gavėjams kompensuoti šiose vietovėse dėl Paukščių direktyvos 2009/147/EB ir Buveinių direktyvos 92/43/EEB privalomų reikalavimų įgyvendinimo patirtas papildomas išlaidas ir prarastas pajamas.

V SKYRIUS GALIMI PAREIŠKĖJAI

9. Pareiškėjais turi būti:

9.1. pagal veiklos sritį „Parama „Natura 2000“ žemės ūkio paskirties žemėje“ – fiziniai ir juridiniai asmenys, kurių valda arba jos dalis patenka į erdvinių duomenų sluoksnį „Natura 2000“ žemės ūkio naudmenose“;

9.2. pagal veiklos sritį „Parama „Natura 2000“ miškuose“ – privačių miškų valdytojai (privačių miškų savininkai arba jų valdos nariai) ir (ar) privačių miškų valdytojų asociacijos, kurių valda arba jos dalis yra erdvinių duomenų sluoksnyje „Natura 2000“ miškuose“ arba už jos ribų esančioje gamtiniu požiūriu vertingoje teritorijoje, išskirtoje vadovaujantis Buveinių direktyva 92/43/EEB. Gamtiniu požiūriu vertingoje teritorijoje esančioje valdoje ar jos dalyje turi būti nustatyta EB svarbos paukščių veisimosi vieta, vadovaujantis Paukščių direktyvos 2009/147/EB I priedu.

VI SKYRIUS TINKAMUMO GAUTI PARAMĄ SĄLYGOS IR REIKALAVIMAI

10. Kompensacinės išmokos mokamos pareiškėjams, kurie atitinka šiuos reikalavimus:

10.1. pareiškėjo, kaip valdos valdytojo, valda turi būti įregistruota Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 27 d. nutarimu Nr. 1351 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registro įsteigimo ir jo nuostatų patvirtinimo“ numatyta tvarka ir jos duomenys atnaujinti TI taisyklėse nurodytais terminais;

10.2. pareiškėjas privalo deklaruoti visus valdomus naudmenų ir kitus plotus TI taisyklėse nustatyta tvarka. Žemės valdymo teisė gali būti įrodoma pateikiant nuosavybės, nuomos ar panaudos juridinius santykius patvirtinančius dokumentus. Parama skiriama tik už Lietuvos Respublikos teritorijoje esančius naudmenų ir kitus plotus;

10.3. pagal veiklos sritį „Parama „Natura 2000“ žemės ūkio paskirties žemėje“ deklaruotas bendras tinkamas paramai naudmenų plotas (Žemės ūkio naudmenų ir kitų plotų klasifikatoriaus (toliau – Klasifikatorius) I–V grupė ir kodai DGI, DGP, DGA, EPT, SPT, 5PT-2, 5PT-3, MNP, MNŠ, MNN), esantis erdvinių duomenų sluoksnyje „Natura 2000“ žemės ūkio naudmenose“, kuriame pagal Paukščių direktyvą 2009/147/EB ir (ar) Buveinių direktyvą 92/43/EEB nustatytas bent vienas iš Taisyklių 16.1–16.5 papunkčiuose nurodytų apribojimų, turi būti ne mažesnis kaip 0,5 ha, sudarytas iš ne mažesnių kaip 0,1 ha ploto laukų.

Pareiškėjas PPIS patikrina, ar valdai (ar jos daliai) galioja apribojimai žemės ūkio veiklai. Jei valdai (ar jos daliai) taikomas bent vienas iš nurodytų apribojimų, įbraižomas deklaruojamas plotas ir šis apribojimas pažymimas „X“ Paraiškos 13 lentelės atitinkamame langelyje. Jei konkrečiam plotui taikomas daugiau nei vienas iš Taisyklių 16.1–16.5 papunkčiuose nurodytų apribojimų, pareiškėjas privalo juos visus pažymėti (teritorijų sąrašas skelbiamas Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos tinklalapyje www.vstt.lrv.lt rubrikoje „Finansinė parama saugomose teritorijose“ „Finansinė parama už žemės ūkio veiklos apribojimus „Natura 2000“ ir saugomose teritorijose“);

10.4. pagal veiklos sritį „Parama „Natura 2000“ miškuose“ deklaruotas bendras tinkamas paramai miško plotas erdvinių duomenų sluoksnyje „Natura 2000“ miškuose“ ar už „Natura 2000“ ribų esančioje gamtiniu požiūriu vertingoje teritorijoje (EB svarbos paukščių veisimosi vietoje), kai konkrečiai vietai taikomi papildomi privalomi apribojimai, susiję su Paukščių direktyvos 2009/147/EB ir Buveinių direktyvos 92/43/EEB įgyvendinimu, turi būti ne mažesnis kaip 0,5 ha:

10.4.1. kuriame (-iuose) taikomas bent vienas iš Taisyklių 19.1–19.4 papunkčiuose nurodytų apribojimų;

10.4.2. erdvinių duomenų sluoksnyje „Natura 2000“ miškuose“ esančioje valdoje ar jos dalyje turi būti aptinkama EB svarbos miško buveinė (9010 *vakarų taiga, 9020 *plačialapių ir mišrūs miškai, 9050 žolių turtingi eglynai, 9060 spygliuočių miškai ant fluvioglacialinių ozų, 9080 *pelkėti lapuočių miškai, 9160 skroblynai, 9180 *griovų ir šlaitų miškai, 9190 sausieji ažuolynai, 91D0 *pelkiniai miškai, 91E0 aliuviniai miškai, 91F0 paupių guobynai, 91T0 kerpiniai pušynai) ir (ar) potenciali buveinė ir (arba) nustatyta EB svarbos rūšies radavietė ar jos buveinė;

10.4.3. gamtiniu požiūriu vertingoje teritorijoje, esančioje miško valdoje ar jos dalyje, turi būti nustatyta EB svarbos paukščių rūšių, įtrauktų į Paukščių direktyvos 2009/147/EEB I priedą, lizdavietė.

11. Pareiškėjai, siekiantys paramos pagal veiklos sritį „Parama „Natura 2000“ žemės ūkio paskirties žemėje“, gali pretenduoti į paramą už tą patį plotą ir pagal kitas priemones, atsižvelgdami į paramos priemonių suderinamumą, kuris pateikiamas TI taisyklių 2 priedo Paramos suderinamumo matricoje, jei jie laikosi savanoriškai priimtų išipareigojimų pagal visas šias priemones.

12. Pareiškėjo atitiktis nustatytoms tinkamumo sąlygoms vertinama pagal Paraiškos pateikimo dieną pareiškėjo pateiktus, dokumentais pagrįstus bei viešuosiuose registruose esančius duomenis.

13. Pareiškėjų sąsajų ir galimo valdų skaidymo nustatymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2020 m. kovo 5 d. įsakymu Nr. 3D-154 „Dėl Pareiškėjų sąsajų ir galimo žemės ūkio valdų skaidymo nustatymo metodikos patvirtinimo“, Priemonei netaikoma.

14. Pareiškėjams ir jų sutuoktiniams, kurie dalyvavo arba dalyvauja įgyvendinant Kaimo plėtros 2004–2006 metų plano priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos rėmimas“ arba Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“, parama neskiriama.

VII SKYRIUS ĮSIPAREIGOJIMAI

15. Pareiškėjas visoje valdoje privalo laikytis kompleksinės paramos reikalavimų, kurios apima Valdymo reikalavimus ir GAAB reikalavimus.

16. Pagal veiklos sritį „Parama „Natura 2000“ žemės ūkio paskirties žemėje“ pareiškėjas privalo laikytis visų jo teritorijoje taikomų papildomų ūkinės veiklos apribojimų ir reikalavimų, susijusių su Buveinių direktyvos 92/43/EEB ir Paukščių direktyvos 2009/147/EB įgyvendinimu, nustatytų Saugomų teritorijų įstatyme, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme, saugomos teritorijos nuostatuose, apsaugos reglamentuose, saugomos teritorijos planavimo dokumentuose, apsaugos sutartyse su privačios žemės savininkais ar valstybinės žemės valdytojais, iš kurių konkrečiame plote bent vienas yra:

16.1. draudimas suarti pievas ar ganyklas (taip pat ir lėkščiuoti) arba persėti jas kultūrinėmis žolėmis;

16.2. draudimas naudoti trąšas ir pesticidus ar kalkinti žemės ūkio naudmenas;

16.3. draudimas sausinti arba kitaip keisti teritorijos hidrologinį režimą;

16.4. apribotas ganomųjų gyvulių skaičius (ne intensyviau kaip 1 SG vienam hektarui);

16.5. nustatyti ganymo ar šienavimo terminai.

17. Jeigu pagal veiklos sritį „Parama „Natura 2000“ žemės ūkio paskirties žemėje“ šienavimo ar ganymo terminai konkrečioje teritorijoje nėra reglamentuojami (Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme, saugomos teritorijos nuostatuose, apsaugos reglamentuose, saugomos teritorijos planavimo dokumentuose, apsaugos sutartyse su privačios žemės savininkais ar valstybinės žemės valdytojais), šienavimas pradedamas nuo birželio 15 d. ir užbaigiamas (nupjauta žolė išvežama iš lauko) iki spalio 30 d. (įskaitytinai) (jei ganomi gyvuliai – ganiavos terminas nenustatomas).

Pagal tęstinės Programos priemonės „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ veiklas deklaruojamuose plotuose, kurie patenka į erdvinių duomenų sluoksnį „Natura 2000“ žemės ūkio naudmenose“, pareiškėjas privalo laikytis tęstinės Programos priemonės „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ veiklų taisyklėse nustatytų šienavimo ir ganymo terminų.

18. Parama už naudmenų plotą, kuriam yra taikomas tik vienintelis Taisyklių 16.3 papunktyje numatytas draudimas, neleidžiantis sausinti ar kitaip keisti hidrologinio režimo, skiriama tik tuo atveju, jeigu deklaruotuose naudmenų plotuose nėra anksčiau įrengtų sausinimo sistemų arba jeigu anksčiau įrengtos sausinimo sistemos yra nurašytos ir nefunkcionuojančios.

19. Pagal veiklos sritį „Parama „Natura 2000“ miškuose“ pareiškėjas privalo tvarkyti miško teritoriją laikydamasis nacionalinių teisės aktų bendrųjų reikalavimų ir papildomų konkrečiai vietai taikomų privalomųjų apribojimų, susijusių su Buveinių direktyvos 92/43/EEB ir Paukščių direktyvos 2009/147/EB įgyvendinimu, nustatytų Saugomų teritorijų įstatyme, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme, saugomos teritorijos nuostatuose, apsaugos reglamentuose, saugomos teritorijos planavimo dokumentuose, apsaugos sutartyse su privačių miškų savininkais, vidinės miškotvarkos projektuose ar kitų veiklų saugomoje teritorijoje, nustatytoje gamtiniu požiūriu vertingoje teritorijoje reglamentuojančių teisės aktų nuostatose, iš kurių konkrečiame plote bent vienas yra:

19.1. draudimas vykdyti pagrindinius miško kirtimus (pagrindiniai kirtimai atidėti vėlesniam laikui) arba leidžiami nedidelio intensyvumo atrankiniai kirtimai (leidžiant iškirsti ne daugiau kaip 10 proc. medyno tūrio per 10 metų) medyne, kuris pasiekęs IV grupės miškams taikomą kirtimų amžių;

19.2. draudžiami ugdomieji miško kirtimai ir brandžių medžių iškirtimas, bei draudžiami arba ribojami sanitariniai miško kirtimai, leidžiant palikti tam tikrą skaičių džiūstančių ar išdžiūvusių medžių 1 ha;

19.3. plynųjų pagrindinių miško kirtimų biržėse turi būti paliekamas papildomas skaičius neiškirstų žalių medžių;

19.4. vykdant sanitarinius miško kirtimus retinimo amžių (21 metai) pasiekusiuose ir vyresniuose medynuose negali būti iškertami visi džiūstantys ar išdžiūvę medžiai.

20. Pagal veiklos sritį „Parama „Natura 2000“ miškuose“ visais atvejais valdoje ar jos dalyje medynui žuvus dėl *force majeure* aplinkybių, taip pat mišką privalomai iškirtus dėl masinio ligų ir kenkėjų paplitimo grėsmės, arba įvykdžius kitus kirtimus, dėl kurių paraiškoje nurodytų įsipareigojimų įgyvendinimas tampa neįmanomas, pareiškėjas privalo apie tai informuoti Agentūrą raštu ir pateikti tai įrodančius dokumentus per 15 darbo dienų nuo tada, kai sužinojo apie šią aplinkybę. Parama už einamaisiais metais iškirstą ar žuvusį medyno plotą neskiriama.

21. Dėl apribojimo, nustatyto Taisyklių 19.3 papunktyje, pareiškėjas gali kreiptis paramos tik tada, kai kirtimai saugomose teritorijose, atlikti laikantis nustatytų apribojimų, buvo vykdomi ne anksčiau kaip 2004 m. gegužės 1 d. ir pareiškėjas pagal tą patį apribojimą tame pačiame plote nesikreipė paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonę „Natura 2000“ išmokos“.

22. Pareiškėjas paramos už tą patį plotą pagal veiklos sritį „Parama „Natura 2000“ miškuose“ negali kreiptis, jei yra gavęs vienkartinę kompensaciją pagal Vyriausybės patvirtintą 2004 m. gruodžio 3 d. nutarimą Nr. 1578 „Dėl Kompensacijų privataus miško savininkams už saugomose teritorijose nustatytus veiklos apribojimus apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

23. Pareiškėjas pagal Priemonę privalo laikytis specifinių reikalavimų pagal atskiras veiklos sritis:

23.1. pagal veiklos sritį „Parama „Natura 2000“ žemės ūkio paskirties žemėje“ laikytis šių žemės ūkio veiklos vykdymo kriterijų (Taisyklių 23.1.1, 23.1.2 ir 23.1.6 papunkčiai netaikomi pareiškėjams, kurie deklaruoja laukus pagal į rezultatą orientuotą bandomąją agrarinės aplinkosaugos priemonę „Gausiai žydinčių natūralių pievų išsaugojimas“ ir laikosi šiai priemonei nustatytų įsipareigojimų):

23.1.1. pievas (Klasifikatoriaus kodai GPŽ, DGI, DGP, DGA), žolinius azotą kaupiančius augalus ariamojoje žemėje (visi Klasifikatoriaus III grupės kodai) nušienauti ir sutvarkyti (išvežti iš lauko, smulkinti ir paskleisti draudžiama) bent 1 kartą per metus nuo einamųjų metų birželio 15 d. iki spalio 30 d. (įskaitytinai) arba nuganyti (deklaruojamuose laukuose yra būtini gyvulių buvimo lauke požymiai – ekskrementų liekanos, išguldyta ir (arba) nuėsta žolė ar kiti požymiai). Jeigu pareiškėjo arba jo valdos partnerio ar valdoje registruoto šeimos nario einamųjų metų laikotarpiu nuo sausio 1 d. iki birželio 30 d. laikytų žolėdžių ūkinių gyvūnų vidurkis sudarė ne mažiau kaip 0,3 SG hektarui (vertinamas pagal šią Priemonę deklaruojamų pievų plotų (Klasifikatoriaus kodai GPŽ, DGI, DGP, DGA) ir Ūkinių gyvūnų registre registruotų žolėdžių ūkinių gyvūnų, nurodytų TI taisyklių 3 priedo lentelės 1–9 eilutėse, santykis), pievų plotuose ganymo sezono metu yra ganoma, šių plotų nebūtina papildomai šienauti, o po ganymo lauke likęs nedidelis nenuėstos žolės kiekis nebus laikomas neatitikimu reikalavimams. Tais atvejais, kai minėtu laikotarpiu laikytų ūkinių gyvūnų vidurkis sudarė mažiau nei 0,3 SG hektarui, likusi po ganymo žolė (šienas, žalioji masė ar kt.) turi būti nušienauta ir sutvarkyta (išvežta iš lauko, smulkinti ir paskleisti draudžiama), laikantis šiame papunktyje nustatytų terminų.

Pievų ir (arba) ganyklų, patenkančių į erdvinių duomenų sluoksnį „Natura 2000“ žemės ūkio naudmenose“ (Klasifikatoriaus kodai: RZV, 5PT-8, 5PT-7, EPT, SPT, 5PT-2, 5PT-3, MNP, MNŠ,

MNN), šienavimo ir ganymo terminai nustatyti tęstinės Programos priemonės „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ įgyvendinimo taisyklėse;

23.1.2. šienavimo metu nupjautą žolę (šieną, žaliąją masę ar kt.) smulkinti ir paskleisti draudžiama, išskyrus žolės likučius ganytuose plotuose, kai pareiškėjo (ar jo valdos partnerio ar valdoje registruoto šeimos nario) einamųjų metų laikotarpiu nuo sausio 1 d. iki birželio 30 d. laikytų žolėdžių ūkinių gyvūnų vidurkis sudarė ne mažiau kaip 0,5 SG hektarui (skaičiuojant, kaip nustatyta Taisyklių 23.1.1 papunktyje);

23.1.3. žaliajame pūdyje nevykdyti žemės ūkio gamybos (t. y. neganyti ūkinių gyvūnų, nešienauti žolės, išskyrus žaliosios masės įterpimą į dirvą ir sutvarkymą) einamųjų metų produkcijai gauti. Žaliajame pūdyje auginamas bent dviejų žemės ūkio augalų mišinys iš šių: vasarinių rapsų, rapsukų, garstyčių (baltųjų ir rudųjų, juodųjų), ridikų (aliejinųjų ir baltųjų, juodųjų), avižų, svidrių, facelijų, grikių, saulėgrąžų ir visų Klasifikatoriaus II bei III grupės augalų, kuris ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugsėjo 1 d. turi būti įterpiamas į dirvą ar kitaip sutvarkomas (voluojamas, smulkinamas, skutamas). Prieš sutvarkant žaliąjį pūdymą, nuimti augalų derlių draudžiama. Žaliąjį pūdymą galima išlaikyti trumpiau nei nurodyta, jei pareiškėjas prieš žaliosios masės įterpimą į dirvą ar jos sutvarkymą mobiliąja programėle „NMA agro“ Agentūrai pateikia auginamo mišinio nuotrauką;

23.1.4. sodų, riešutynų ir uogynų tarpueilius (išskyrus tuos tarpueilius, kuriuose yra pieva) periodiškai įdirbti taip, kad juose būtų sunaikintos piktžolės. Sodų, riešutynų ir uogynų (deklaruojamų Klasifikatoriaus kodais: OBS, KRS, SLS, VYS, TRS, KTS, ASU, JSU, RSU, BSU, AVU, ARU, SVU, ŠIU, GEU, BKU, SPU, PUU, ŠAU, ERK, GUD, ŠRM, SMD, AKT, RŠT, VYN, SOM, UOM) tarpueilius, kuriuose yra pieva, nušienauti ne mažiau kaip 1 kartą per metus nuo einamųjų metų birželio 15 d. iki spalio 30 d. Soduose ir uogynuose iš deklaruojamų laukų ploto iki minėtos datos pašalinti negyvus vaismedžius, vaiskrūmius ir jų liekanas. Deklaruojantiems plotus erozijai jautriose teritorijose (šlaitų, statesnių nei 12 proc. sluoksnių), sodų, riešutynų ir uogynų plotuose ir jų tarpueiliuose žemės dirbimas ir purenimas draudžiamas;

23.1.5. šienavimo metu nupjauta žolė (šienas, žalioji masė ar kt.) sodų, riešutynų ir uogynų tarpueiliuose, kuriuose yra pieva, turi būti sutvarkyta (išvežta iš lauko iki spalio 30 d.);

23.1.6. Nemuno deltos užliejamų pievų teritorijoje, kuri priskiriama prie vietovių, kuriose esama specifinių kliūčių, kategorijos (Lumpėnų, Stoniškių, Kintų ir Rusnės seniūnijose), nupjautos žolės ritinius išvežti iš laukų iki spalio 30 d.;

23.1.7. žemės ūkio augalų plotuose ariamojoje žemėje auginti žemės ūkio augalus (žemės ūkio augalų auginimas nustatomas sėja ir (arba) augalų vegetacija ir (arba) derliaus nuėmimu);

23.1.8. tvarkyti buhalterinę apskaitą teisės aktų nustatyta tvarka;

23.1.9. jei valdoje vykdomi tręšimo darbai, ūkiai, tręšiantys mėšlu ir (ar) srutomis 30 ha ar daugiau žemės ūkio naudmenų per kalendorinius metus, privalo turėti ir įgyvendinti tręšimo planus, nurodant Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2005 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. D1-367/3D-342 „Dėl Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“;

23.1.10. jei valdoje yra naudojamos organinės ir (arba) mineralinės (neorganinės) trąšos, išskyrus neorganines antrinių augalų maisto medžiagų (kalcio, magnio, natrio, sieros) bei mikroelementines trąšas, ir (arba) kalkinimo medžiagos, PPIS (adresu <https://paseliai.vic.lt>) visiems tręšiamiesiems ir (arba) kalkinamiems plotams įvesti duomenis apie einamaisiais metais panaudotas trąšas ir (arba) kalkinimo medžiagas: lauko atpažinimo numerį (kontrolinio žemės sklypo ir lauko numerį arba lauko eilės numerį), pasėlio kodą arba augalo pavadinimą, tręšiamą ir (ar) kalkinamą plotą, trąšos ar kalkinimo medžiagos pavadinimą, panaudotos trąšos ar kalkinimo medžiagos kiekį

(kg), panaudotos trąšos ar kalkinimo medžiagos kiekį (kg į ha), tręšimo arba kalkinimo datą. Duomenys turi būti užpildyti per 20 darbo dienų nuo trąšų ir (ar) kalkinimo medžiagų panaudojimo.

Jei tręšimo ir (ar) kalkinimo darbai buvo atliekami iki Paraiškos pateikimo dienos, duomenys apie einamaisiais metais panaudotas trąšas ir (ar) kalkinimo medžiagas turi būti užpildyti ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugpjūčio 1 d.;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-478](#), 2023-07-24, paskelbta TAR 2023-07-24, i. k. 2023-15059

23.1.11. jei valdoje naudojami profesionaliajam ir (ar) neprofesionaliajam naudojimui skirti augalų apsaugos produktai, pareiškėjas privalo pildyti Augalų apsaugos produktų naudojimo apskaitos žurnalą Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 3D-564 „Dėl Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklių patvirtinimo“, nustatytais terminais ir būdais einamaisiais metais visiems apdorotiems plotams.

Jei apdorojimo augalų apsaugos produktais darbai buvo atliekami iki Paraiškos pateikimo dienos, duomenys turi būti užpildyti ne vėliau kaip iki einamųjų metų rugpjūčio 1 d.;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-478](#), 2023-07-24, paskelbta TAR 2023-07-24, i. k. 2023-15059

23.1.12. pareiškėjas, kuris valdose privalo laikytis nustatytų šienavimo terminų, tvarkydamas pievas ir (ar) ganyklas, privalo pildyti Atliktų ūkio darbų žurnalą, kurio forma pateikta TI taisyklių 8 priede, nurodydamas šienavimo ir nupjautos žolės išvežimo iš lauko datą. Atlikus pievų tvarkymo darbus, šis žurnalas užpildomas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas PPIS (adresu <https://paseliai.vic.lt>);

23.1.13. reikalavimai, nurodyti Taisyklių 23.1.8–23.1.11 papunkčiuose, taikomi pareiškėjams, kurie valdose privalo laikytis papildomo ūkinės veiklos apribojimo, nurodyto Taisyklių 16.2 papunktyje;

23.1.14. dokumentai, nurodyti Taisyklių 23.1.8, 23.1.9, 23.1.11 papunkčiuose, turi būti saugomi visą įsipareigojimų laikotarpį;

23.2. pagal veiklos sritį „Parama „Natura 2000“ miškuose“:

23.2.1. PPIS patikrinus, ar valdai (ar jos daliai) taikomas bent vienas iš Taisyklių 19.1–19.4 papunkčiuose nurodytų apribojimų (ar valda (jos dalis) patenka į sutartinius kodais PK, UK, NM ar DM pažymėtus plotus), pareiškėjas įbraižo deklaruojamą plotą nurodytu kodu pažymėtame plote. Jei konkrečiam plotui taikomas daugiau nei vienas iš Taisyklių 19.1–19.4 papunkčiuose nurodytų apribojimų, pareiškėjas pasirenka vieną iš jų.

Erdvinių duomenų sluoksnyje „Natura 2000“ miškuose“ esantys plotai, kuriuose nustatyti Taisyklių 19.1–19.4 papunkčiuose nurodyti apribojimai, yra skelbiami ŽŪDC viešojoje prieigoje <http://zuikvc.maps.arcgis.com/>;

23.2.2. jei pareiškėjo valdoje ar jos dalyje taikomas Taisyklių 19.3 papunktyje nurodytas apribojimas (išskirtose tam tikrose paukščių apsaugai svarbiose teritorijose, apribojimas pažymėtas kodu NM), pareiškėjas privalo turėti Valstybinės miškų tarnybos (toliau – VMT) Miškų ūkio priežiūros skyriaus išduotą leidimą kirsti mišką, kuriame būtų nurodyta, kad leidžiama vykdyti plynąjį miško kirtimą, paliekant papildomą skaičių neiškirstų žalių medžių. Jei pareiškėjas neplanuoja vykdyti plynojo kirtimo arba neturi leidimo kirsti mišką, teikti Paraišką Priemonei pagal Taisyklių 19.3 papunktį draudžiama;

23.2.3. tais atvejais, kai valda (jos dalis) nepatenka į sutartinius kodais PK, UK, NM ar DM pažymėtus plotus arba kai PPIS pateiktos iš anksto nurodytos informacijos apie pareiškėjo valdoje (jos dalyje) nustatytus miškų ūkinės veiklos apribojimus nepakanka Paraiškai pateikti arba valdoje įvyko

tam tikrų pokyčių, susijusių su konkrečios miško vietovės, esančios erdvinių duomenų sluoksnyje „Natura 2000“ miškuose“, privalomaisiais apribojimais, pareiškėjas, teikiantis Paraišką, privalo turėti Saugomos teritorijos direkcijos pagal valdos buvimo vietą ne anksčiau kaip 2023 m. išduotą pažymą apie nustatytus privalomus veiklos apribojimus, kurie detalizuoti Taisyklių 19.1–19.4 papunkčiuose. Pažymos apie valdoje nustatytus veiklos apribojimus privataus miško savininkams ar jų asociacijoms, siekiantiems paramos pagal Priemonės veiklos sritį „Parama „Natura 2000“ miškuose“, išdavimo tvarkos aprašas yra patvirtintas VSTT direktoriaus nustatyta tvarka;

23.2.4. pareiškėjas, Taisyklių 23.2.3 papunktyje nustatytais atvejais besikreipiantis pažymos apie nustatytus privalomus veiklos apribojimus, Saugomos teritorijos direkcijai privalo pateikti miško valdymo teisę patvirtinantį dokumentą arba įgaliojimą (jei prašymą teikia įgaliotas asmuo) ir vieną iš šių dokumentų:

23.2.4.1. miško valdai parengtą ir patvirtintą galiojantį vidinės miškotvarkos projektą (arba vidinės miškotvarkos projektą, pakoreguotą pagal nustatytus veiklos apribojimus erdvinių duomenų sluoksnyje „Natura 2000“ miškuose“), kuriame nurodyti ūkinės veiklos apribojimai, sklypai ir plotas, kuriame jie taikomi;

23.2.4.2. VMT pažymą apie miškų valstybės kadastro duomenis (taksaciniai rodikliai, miškų žemėlapių fragmentas su pažymėtomis sklypo ribomis) (toliau – VMT pažyma);

23.2.4.3. miškininko specialisto išvadą apie žemės sklype nustatytą EB svarbos paukščių veisimosi vietą (toliau – Išvada) (Taisyklių priedas). Šią Išvadą rengia VMT registruoti specialistai, kurie turi teisę rengti vidinės miškotvarkos projektus.

Jei vidinės miškotvarkos projektas ar Išvada rengiama apie žemės sklype nustatytą EB svarbos paukščių veisimosi vietą, šių dokumentų rengėjas privalo patikrinti, ar EB svarbos paukščių lizdavietė (tuokvietė) yra įregistruota Saugomų rūšių informacinėje sistemoje (toliau – SRIS) arba Miškų kadastro integruotoje informacinėje sistemoje (toliau – MKIIS).

Saugomų teritorijų direkcijų pažymų išdavimo tvarka, informacija apie Išvadų teikimą skelbiama VSTT tinklalapyje www.vstt.lrv.lt rubrikoje „Finansinė parama saugomose teritorijose“ „Finansinė parama „Natura 2000“ miškuose“;

23.3. deklaruojant valdą už „Natura 2000“ teritorijos ribų esančioje gamtiniu požiūriu vertingoje teritorijoje, kai pareiškėjo valda ar jos dalis patenka į EB svarbos paukščių veisimosi vietą (tuokvietę), kurioje draudžiami pagrindiniai miško kirtimai, vadovaujantis Miško kirtimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. D1-79 „Dėl Miško kirtimo taisyklių patvirtinimo“, I priedo nuostatomis, pareiškėjas, teikiantis Paraišką, turi turėti vidinės miškotvarkos projektą, kuriame nustatyti EB svarbos paukščių veisimosi vietoje (tuokvietėje) taikomi veiklos apribojimai, arba Išvadą. Vidinės miškotvarkos projekto ar Išvados rengėjas privalo patikrinti, ar EB svarbos paukščių lizdavietė (tuokvietė) yra įregistruota SRIS arba MKIIS.

24. Pareiškėjas ir paramos gavėjas įsipareigoja sudaryti sąlygas asmenims, turintiems teisę audituoti ir (arba) kontroliuoti, tikrinti, kaip yra vykdoma veikla, laikomasi sąlygų, už ką buvo skirta kompensacinė išmoka.

25. Paramos gavėjas įsipareigoja teikti visą informaciją ir duomenis, reikalingus statistikos tikslams ir Programos įgyvendinimo stebėsenai bei reikalingiems vertinimams atlikti.

VIII SKYRIUS PARAMOS DYDIS

26. Parama pagal veiklos sritį „Parama „Natura 2000“ žemės ūkio paskirties žemėje“ skiriama kasmet:

26.1. 61 Eur už vieną ha ariamosios žemės;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-478](#), 2023-07-24, paskelbta TAR 2023-07-24, i. k. 2023-15059

26.2. 76 Eur už vieną ha natūralių ir pusiau natūralių pievų;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-478](#), 2023-07-24, paskelbta TAR 2023-07-24, i. k. 2023-15059

26.3. perskaičiavus (padidinus) kompensacines išmokas, nauji kompensacinių išmokų dydžiai būtų taikomi tais pačiais metais pateiktoms paraiškoms.

27. Parama už ariamąją žemę neskiriama, jei:

27.1. pareiškėjas naudmenas, kurios kompetentingos institucijos (Aplinkos ministerijos) nustatytos kaip EB svarbos natūralių ir saugomų rūšių buveinių (2140 *kopų varnauogynai, 2320 pajūrio smėlynų tyruliai, 2330 nesusivėrusios žemyninės smiltpievės, 6120 *karbonatinių smėlynų pievos, 6210 *stepinės pievos, 6230 *rūšių turtingi briedgaurnai, 6270 rūšių turtingi smilgynai, 6410 melvenynai, 6430 eutrofiniai aukštieji žolynai, 6450 aliuvinės pievos, 6510 šienaujamos mezofitų pievos, 6450 *miškapievės) plotai, deklaruoja pagal vieną iš Klasifikatoriaus I–III ar Klasifikatoriaus V grupės kodų;

27.2. pareiškėjas lauką, kuriame taikomas reikalavimas, draudžiantis suarti pievas ar ganyklas (taip pat ir lėkščiuoti) arba persėti jas kultūrinėmis žolėmis, deklaruoja kaip ariamąją žemę arba Klasifikatoriaus kodu GPŽ, DGI, DGA.

28. Parama pagal veiklos sritį „Parama „Natura 2000“ miškuose“ skiriama kasmet:

28.1. 275 Eur už vieną ha (pirminiu ne ilgesniu kaip 5 metų laikotarpiu, t. y. pirmuosius penkerius metus nuo pirmos gautos išmokos pagal priemonę) – kai uždrausta vykdyti pagrindinius miško kirtimus (įskaitant, kai draudžiami pagrindiniai kirtimai EB svarbos paukščių veisimosi vietose ir kai pagrindiniai kirtimai atidėti vėlesniam laikui) arba leidžiami nedidelio intensyvumo atrankiniai kirtimai (leidžiant iškirsti ne daugiau kaip 10 proc. medyno tūrio per 10 metų);

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-478](#), 2023-07-24, paskelbta TAR 2023-07-24, i. k. 2023-15059

28.2. 200 Eur už vieną ha (pasibaigus pirminiam 5 metų laikotarpiui) – kai uždrausta vykdyti pagrindinius miško kirtimus (įskaitant, kai draudžiami pagrindiniai kirtimai EB svarbos paukščių veisimosi vietose ir kai pagrindiniai kirtimai atidėti vėlesniam laikui) arba leidžiami nedidelio intensyvumo atrankiniai kirtimai (leidžiant iškirsti ne daugiau kaip 10 proc. medyno tūrio per 10 metų);

28.3. 177 Eur už vieną ha – kompleksinio apribojimo atveju, kai draudžiami ugdomieji miško kirtimai ir brandžių medžių iškirtimas, bei draudžiami ar apriboti sanitariniai kirtimai, paliekant tam tikrą džiūstančių medžių ar sausuočių skaičių 1 ha;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-478](#), 2023-07-24, paskelbta TAR 2023-07-24, i. k. 2023-15059

28.4. 187 Eur už vieną ha – kai plynųjų pagrindinių miško kirtimų biržėse paliekamas papildomas skaičius neiškirstų žalių medžių;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-478](#), 2023-07-24, paskelbta TAR 2023-07-24, i. k. 2023-15059

28.5. 72 Eur už vieną ha – kai vykdant sanitarinius kirtimus draudžiama iškirsti visus džiūstančius ar išdžiūvusius medžius;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-478](#), 2023-07-24, paskelbta TAR 2023-07-24, i. k. 2023-15059

28.6. perskaičiavus (padidinus) kompensacines išmokas, nauji kompensacinių išmokų dydžiai būtų taikomi tais pačiais metais pateiktoms paraiškoms.

29. Paramos suma apskaičiuojama atitinkamai pagal į erdvinių duomenų sluoksnius „Natura 2000“ žemės ūkio naudmenose“ ir „Natura 2000“ miškuose“ patenkančią plotą, kuriame yra taikomas bent vienas iš Taisyklių 16.1–16.5 ir 19.1–19.4 papunkčiuose nurodytų papildomų draudimų ar apribojimų. Pareiškėjui neteisingai nurodžius valdos ar jos dalies buvimo erdvinių duomenų sluoksniuose „Natura 2000“ žemės ūkio naudmenose“ ir „Natura 2000“ miškuose“ faktą, paramos suma apskaičiuojama pagal nustatytą faktą, tačiau sankcijos netaikomos.

IX SKYRIUS PARAIŠKŲ TEIKIMO TVARKA

30. Pareiškėjas (arba teisės aktų nustatyta tvarka pareiškėjo įgaliotas asmuo), siekdamas gauti kompensacinę išmoką už deklaruotą žemės ūkio paskirties žemę ir (ar) mišką, pateikia Paraišką, vadovaudamasis Paraiškos teikimo metu galiojančiomis TI taisyklių nuostatomis.

31. Paraiškų teikimo laikotarpis nustatomas kiekvienais metais atskiru Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu. Paraiškų pildymas, deklaruojamų laukų įbraižymas, paraiškų teikimas, pavėluotas paraiškų teikimas ir paraiškų duomenų keitimas vykdomas TI taisyklėse nustatyta tvarka.

32. Informacija apie pareiškėjo pateiktą Paraišką pateikiama Agentūros informaciniame portale <https://portal.nma.lt> (toliau – Portalas), taip pat minėta informacija gali būti gaunama ir kitais TI taisyklėse nurodytais būdais. Pareiškėjas laikomas informuotu apie Paraiškoje esančias klaidas, apie patikros vietoje nustatytas neatitiktis nuo informacijos apie jas paskelbimo Portale dienos. Kvietimą teikti paraiškas skelbia Agentūra pagal Ministerijos sudarytą grafiką Agentūros interneto svetainėje www.nma.lt. Kvietimas taip pat skelbiamas Ministerijos interneto svetainėje www.zum.lt.

33. Kvietimas gali būti skelbiamas ir kituose leidiniuose, internete bei kitais būdais.

34. Teikdamas Paraišką, kai deklaruojami plotai pagal veiklos sritį „Parama „Natura 2000“ žemės ūkio paskirties žemėje“ yra valdomi kelių bendraturčių (žemės sklypas valdomas pagal idealiąsias dalis) ir nėra notariškai patvirtinta ir įregistruota viešajame registre naudojimosi žemės sklypu tvarka, pareiškėjas privalo pateikti rašytinius visų bendraturčių sutikimus, kuriuose būtų aiškiai nurodyta valdoma žemės sklypo dalis.

35. Teikdamas paraišką, kai deklaruojami pagal veiklos sritį „Parama „Natura 2000“ miškuose“ plotai yra valdomi kelių bendraturčių (žemės sklypas valdomas pagal idealiąsias dalis) ir nėra notariškai patvirtinta ir įregistruota viešajame registre naudojimosi žemės sklypu tvarka, pareiškėjas privalo pateikti:

35.1. arba rašytinius visų bendraturčių sutikimus, kur būtų aiškiai išskirta valdoma žemės sklypo dalis;

35.2. arba notaro patvirtintą bendraturčių įgaliojimą, kai Paraiška pateikiama vieno iš bendraturčių vardu. Įgaliotasis asmuo privalo užtikrinti atitiktį reikalavimams (reikalingiems paramai gauti visam deklaruotam plotui), priiimti visus įsipareigojimus pagal veiklos sritį „Parama „Natura 2000“ miškuose“;

35.3. dokumentus, kurie yra numatyti viename iš Taisyklių 23.2.2, 23.2.3, 23.3 papunkčių.

X SKYRIUS PARAIŠKŲ ADMINISTRAVIMO TVARKA

36. Priemonę administruoja Agentūra pagal Agentūros direktoriaus įsakymu patvirtintus administravimo tvarkos aprašus.

37. Savivaldybės (seniūnijos), ŽŪDC ir Agentūra vykdo TI taisyklėse nurodytas funkcijas.

XI SKYRIUS SANKCIJOS

38. Pagal Priemonę taikomos specifinės sankcijos:

38.1. už GAAB reikalavimų ir Valdymo reikalavimų pažeidimus sankcijos dydis apskaičiuojamas pagal Sankcijų už kompleksinės paramos reikalavimų pažeidimą taikymo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. gegužės 4 d. įsakymu Nr. 3D-306 „Dėl Sankcijų už kompleksinės paramos reikalavimų pažeidimą taikymo metodikos patvirtinimo“;

38.2. jei deklaruoto ploto skirtumas yra mažesnis arba lygus 0,1 hektaro, remiamas plotas prilyginamas deklaruotam plotui. Ši nuostata netaikoma, jeigu minėtas skirtumas yra didesnis kaip 20 proc. bendro ploto atitinkamai paramai gauti deklaruoto ploto;

38.3. sankcijos dėl vėlavimo pateikti Paraiškas, taip pat dėl ne visų naudmenų, išskyrus esančius užstatytoje teritorijoje (KŽS (GKODAS bl6) plotai), plotų deklaravimo, taikomos TI taisyklėse nustatyta tvarka;

38.4. kompensacinės išmokos nemokamos už deklaruotą pluoštinių kanapių lauką, jei VAT iki einamųjų metų lapkričio 1 d. Agentūrai nepateikia pažymos apie pluoštinių kanapių augintojus ir pluoštinių kanapių mėginiuose nustatytus tetrahidrokanabinolio (toliau – THC) kiekius, arba, jei VAT pažymoje nurodoma, kad THC kiekis viršija 0,3 proc.;

38.5. dėl neteisingo deklaravimo skaičiuojamos remiamos grupės lygiu:

38.5.1. kai remiamos grupės deklaruotas plotas viršija faktinį nuo 3 proc. faktinio remiamos grupės ploto arba 2 ha, einamaisiais metais parama pagal remiamą grupę mokama už faktinį remiamos grupės plotą, sumažintą 1,5 karto, iš faktinio remiamos grupės ploto atėmus remiamos grupės deklaruoto ir faktinio remiamos grupės plotų skirtumo dydžius;

38.5.2. kai remiamos grupės deklaruotas plotas viršija faktinį nuo 3 iki 10 proc. faktinio remiamos grupės ploto, pagal Taisyklių 38.5.1 papunktį apskaičiuota sankcija sumažinama 50 proc., jei tam paramos gavėjui nebuvo skirta jokia su Priemone susijusi sankcija už deklaruotą per didelį plotą;

38.5.3. kai paramos gavėjui buvo pritaikyta sankcija vadovaujantis Taisyklių 38.5.2 papunkčio nuostatomis, o kitais paraiškų teikimo metais tam paramos gavėjui turi būti skirta kita sankcija dėl neteisingo deklaravimo Priemonėje remiamos grupės lygiu, iš paramos gavėjo susigražinama sankcijos suma, kuri buvo sumažinta praėjusiais metais pagal Taisyklių 38.5.2 papunktį ir taikomos sankcijos dėl neteisingo deklaravimo pagal Taisyklių 38.5.1 papunktį;

38.6. pareiškėjui neleidus atlikti patikros vietoje bent viename jo deklaruotų laukų, parama neskiriama. Jei pareiškėjas patikros vietoje metu nepateikia dokumentų, susijusių su prisiimtų įsipareigojimų vykdymu, laikoma, kad jis įsipareigojimo nesilaiko (išskyrus teisės aktuose nustatytus atvejus, kai pareiškėjui, neturinčiam reikiamų dokumentų patikros vietoje metu, leidžiama per nustatytą laikotarpį pateikti juos Agentūrai;

38.7. gavusi informacijos (skundą, pranešimą ar kt.) apie pareiškėją ir (ar) paramos gavėją iš sklypo (-ų) savininko (su nurodytu kadastro arba unikaliu numeriu) arba iš anoniminio asmens apie valstybinės žemės plotą dėl netiksliai ir (arba) neteisėtai deklaruotų plotų (t. y. plotų, kuriuos pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas deklaravo neturėdamas šių plotų teisėto valdymo teisės ir (arba) šiuose plotuose nevykdo žemės ūkio veiklos), Agentūra ją įvertina ir priima sprendimą dėl sankcijų taikymo. Jeigu deklaruoti plotai valdomi kelių bendraturčių (žemės sklypas valdomas pagal idealiąsias dalis) ir nėra notariškai patvirtinta ir įregistruota viešajame registre naudojimosi žemės sklypu tvarka,

kartu su valdymo dokumentais pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas privalo pateikti rašytinius visų bendraturčių sutikimus, kuriuose būtų aiškiai išskirta valdoma žemės sklypo dalis. Agentūra, remdamasi žemės sklypo planu ir valdymo teisės pagrindimo dokumentais, rašytiniais bendraturčių sutikimais, nustato, ar pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas teisėtai deklaruoja minėtus plotus. Už paramai deklaruotus plotus, kuriuos pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas deklaravo neturėdamas žemės valdymo teisės, taikomos nuostatos dėl neteisingo deklaravimo, kaip nustatyta Taisyklių 38.6 papunktyje, ne daugiau kaip už ketverius metus;

38.8. dėl nustatytų draudimų ar apribojimų, nurodytų Taisyklių 16.1–16.5 papunkčiuose ir 19.1–19.4 papunkčiuose, nesilaikymo parama pagal atitinkamą remiamą veiklą einamaisiais metais neskiriama;

38.9. jei pareiškėjas nesilaiko Taisyklių 23.1.8 papunktyje nurodyto reikalavimo, kompensacinė išmoka sumažinama 1 proc. nuo visos apskaičiuotos paramos sumos pagal Priemonės veiklos sritį „Parama „Natura 2000“ žemės ūkio paskirties žemėje“;

38.10. jei pareiškėjas nesilaiko Taisyklių 23.1.10 papunktyje nurodyto reikalavimo įvesti duomenis į PPIS apie panaudotas organines ir (arba) mineralines trąšas, ir (arba) kalkinimo medžiagas, kompensacinė išmoka sumažinama 1 proc. nuo visos apskaičiuotos paramos sumos pagal Priemonės veiklos sritį „Parama „Natura 2000“ žemės ūkio paskirties žemėje“;

38.11. jei pareiškėjas nesilaiko Taisyklių 23.1.9 arba 23.1.11 papunkčiuose nurodytų reikalavimų, jam taikomos sankcijos Taisyklių 38.1 papunktyje nurodyta tvarka;

38.12. jei pareiškėjas nesilaiko Taisyklių 23.1.12 papunktyje nurodyto reikalavimo pildyti žurnalą, kompensacinė išmoka sumažinama 1 proc. nuo visos apskaičiuotos paramos sumos pagal Priemonės veiklos sritį „Parama „Natura 2000“ žemės ūkio paskirties žemėje“;

38.13. jei patikrų vietoje metu deklaruotame lauke nustatoma neatitiktis, susijusi bent su vieno žemės ūkio veiklos vykdymo kriterijaus, nustatyto Taisyklių 23.1.1–23.1.7, išskyrus 23.1.2 ar 23.1.5 papunkčiuose, įgyvendinimu laikoma, kad paramai netinkamame plote (lauke ar lauko dalyje, kuriuose nustatytas pažeidimas) yra nustatytas neteisingas deklaravimo atvejis. Jei patikrų metu deklaruotame lauke nustatomas neatitikimas, susijęs bent su vieno žemės ūkio veiklos vykdymo kriterijaus, nustatyto Taisyklių 23.1.2 ar 23.1.5 papunkčiuose, ar Taisyklių 16.1–16.5 papunkčiuose nustatyto apribojimo nesilaikymu, už plotą, kuriame nustatyti neatitikimai, parama neskiriama;

38.14. jei patikrų metu deklaruotame lauke konstatuojamas medyno žūtis arba privalomojo miško kirtimo faktas, parama pagal remiamą veiklą einamaisiais metais neskiriama ir apribojamas tolesnis pareiškėjo dalyvavimas įgyvendinant Priemonę, atsižvelgiant į VMT specialistų išvadas ir rekomendacijas.

39. Agentūra turi teisę ankstesniais ar einamaisiais metais pateiktas paraiškas administruoti iš naujo bei priimti sprendimus dėl reikalavimo grąžinti visą ar dalį išmokėtos paramos sumos ir (arba) taikyti kitas poveikio priemones už su prašoma arba gauta parama susijusių įsipareigojimų nevykdymą ir (arba) nustatytų reikalavimų nesilaikymą, atlikusi administracinį patikrinimą ir (arba) patikrą vietoje, tada, kai pareiškėjas nesilaikė paramos suteikimo ar paraiškoje numatytų reikalavimų ar pažeidė paramos gavimo ir naudojimo sąlygas. Už paramai netinkamą plotą, nustatytą atnaujinus Lietuvos Respublikos teritorijos M 1:5000 kontrolinių žemės sklypų erdvinių duomenų rinkinį KŽS_DR5LT (toliau – KŽS_DR5LT) arba einamųjų metų patikros vietoje metu, išmokėta parama iš deklaravusių pareiškėjų susigrąžinama už ketverius metus (arba, Agentūrai pagal jos nustatytą tvarką išnagrinėjus ir nustačius atvejus, kai plotas paramai netinkamas mažiau nei ketverius metus, – už tiek metų, kiek plotas buvo netinkamas paramai) skaičiuojant nuo metų, kuriais buvo padarytas (užfiksuotas) pažeidimas, tačiau ne ilgiau nei iki paskutiniųjų metų, prieš kuriuos buvo daryti ortofotografiniai žemėlapiai (arba, Agentūrai pagal jos nustatytą tvarką išnagrinėjus ir nustačius atvejus, kai plotas

paramai netinkamas ilgiau nei iki paskutiniųjų metų, prieš kuriuos buvo daryti ortofotografiniai žemėlapiai, – už tiek metų, kiek plotas buvo netinkamas paramai, bet ne daugiau kaip už ketverius metus).

40. Už paramai netinkamą plotą, nustatytą einamųjų metų patikros metu, arba atnaujinus KŽS_DR5LT, išskyrus atvejus, kai ploto būklė vietovėje nepakinta, o minėtas plotas tampa paramai netinkamas dėl pasikeitusių teisės aktų reikalavimų, parama pagal Priemonę neskiriama, toks plotas laikomas neteisingai deklaruotu ir taikomos sankcijos, kaip nustatyta Taisyklių 38.5 papunktyje.

41. Kilus abejonių, kad pareiškėjas pateikė neteisingus duomenis, Agentūra gali sustabdyti Paraiškos administravimą, kol bus gautos išvados dėl jų teisingumo. Jei dėl pareiškėjo veiklos yra pradėtas ar atliekamas ikiteisminis tyrimas, Agentūra gali sustabdyti Paraiškos administravimą, kol bus baigti teisiniai procesai.

42. Einamaisiais metais taikomų sankcijų suma negali viršyti 100 proc. mokėtinos paramos sumos.

43. Paramos susigrąžinimas taip pat taikomas ir tais atvejais, kai pareiškėjas, norėdamas gauti paramą, pateikė melagingą informaciją arba dėl aplaidumo nepateikė būtinos informacijos. Tokiu atveju pareiškėjas netenka teisės dalyvauti pagal Priemonę ištisus kalendorinius metus, kuriais nustatyta, kad nesilaikoma reikalavimų, ir kitus kalendorinius metus.

44. Sankcijos netaikomos, jei nustatytų reikalavimų ir apribojimų nesilaikoma dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) bei išimtinių aplinkybių atvejų, jei pareiškėjas ir (arba) paramos gavėjas per 15 darbo dienų nuo tada, kai sužinojo ar turėjo sužinoti apie šią aplinkybę, raštu informavo ir pateikė tai įrodančius dokumentus Agentūrai. Išnykus nenugalimos jėgos aplinkybėms, pareiškėjai ir (arba) paramos gavėjai privalo toliau laikytis prisiimtų įsipareigojimų ir (arba) teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

45. Paramos sumažinimo, neskyrimo ir sankcijų taikymo eilės tvarka nustatyta TI taisyklių 121 punkte.

XII SKYRIUS

ŽEMĖS ŪKIO VALDOS PERDAVIMAS

46. Paramos gavėjui perdavus (pardavus, išnuomojus ar kitu panašiu su atitinkamais gamybos vienetais susijusiu sandoriu) Valdų registre įregistruotą valdą arba jos dalį po to, kai valdos perdavėjas jau yra pateikęs Paraišką, bet dar neįvykdęs visų paramos skyrimo reikalavimų pagal Priemonę, valdos perdavėjui parama neskiriama. Tokiu atveju parama skiriama valdos perėmėjui, kai:

46.1. valdos perėmėjas nuo paraiškų teikimo laikotarpio pabaigos iki lėšų pervedimo pareiškėjui dienos praneša Agentūrai apie valdos perėmimą, pateikdamas pranešimą apie valdos perėmimą, prašymą skirti paramą. Valdos perdavimo atveju, kai valdos perdavėjas yra miręs, valdos perėmėjas pateikia valdos perėmimo fakto patvirtinimo dokumentus (žemės, kito nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo, nuomos, panaudos ar kitos sutarties kopiją, paveldėjimo teisės liudijimo kopiją ar pan.) bei, esant daugiau nei vienam paveldėtojui, jų sutikimus, kad valdos perėmėjas perimtą valdą ir gautą paramą;

46.2. valdos perėmėjas privalo toliau laikytis įsipareigojimų ir vykdyti reikalavimus, kurie kyla iš valdos perdavėjo Paraiškos pagal Priemonę;

46.3. valdos perdavėjas (išskyrus valdos perdavėjo mirties atvejį) neturi įsiskolinimų Agentūrai, Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui, Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui (netaikoma perdavėjams, kuriems Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka yra atidėti socialinio draudimo įmokų ir (arba) mokesčių mokėjimo terminai).

47. Valdos ir (arba) dalies valdos perdavėjas privalo atnaujinti pasikeitusius valdos registravimo duomenis Valdų registre, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registro nuostatų reikalavimais.

48. Jei visa valda arba dalis valdos perduodama po to, kai valdos perdavėjas jau yra pateikęs Paraišką ir įvykdęs visus reikalavimus, nustatytus pagal Priemonę, jis turi informuoti Agentūrą apie valdos perdavimą. Valdos perdavėjo mirties atveju valdos duomenis atnaujinti ir Agentūrą informuoti apie valdos perėmimą (po valdos perdavėjo mirties) privalo valdos perėmėjas, kuris valdoje tęsia ekonominę veiklą.

49. Valdos perdavimo atveju, kai valda yra perduodama kitam pareiškėjui, kuris buvo įregistravęs valdą iki perdavimo, sujungtoms valdoms paliekamas perėmėjo valdos atpažinties kodas, o valdos perdavėjo valdos atpažinties kodas pripažįstamas negaliojančiu.

50. Valdos išregistravimo atveju, kai valda išregistruojama iki kitų metų paraiškų pagal Priemonę teikimo pradžios, pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas nebetenka teisės į jam priklausiusią paramą, o tais atvejais, kai parama ar jos dalis iki minėto termino pareiškėjui ir (ar) paramos gavėjui jau išmokėta, jis privalo paramą grąžinti.

XIII SKYRIUS ATSAKOMYBĖ

51. Už Paraiškos bei kitus duomenis atsako juos pateikęs pareiškėjas.

52. Už pareiškėjų informavimą paramos teikimo klausimais, Paraiškos duomenų įvedimą ir patvirtinimą PPIS, kai Paraiška pateikiama seniūnijos darbuotojui, atsakingos savivaldybės.

53. Už tinkamą PPIS veikimą, paraiškų priėmimo ir keitimo darbų organizavimą ir perdavimą Agentūrai atsako ŽŪDC.

54. Už paraiškų administravimą, administracinę patikrą, patikrą vietoje ir nuotolinę patikrą, stebėjimą ALNSIS, paramos dydžio apskaičiavimą ir išmokėjimą paramos gavėjams, lėšų apskaitą, ataskaitų teikimą atsako Agentūra.

55. Pareiškėjas ir (ar) paramos gavėjas, nesilaikęs Taisyklėse nurodytų įsipareigojimų ir reikalavimų, taip pat gavęs kompensacines išmokas neteisėtai, arba asmuo, prisidėjęs prie neteisėtų kompensacinių išmokų gavimo (sąmoningai patvirtinęs klaidingus duomenis), atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

56. Pareiškėjo pateikti duomenys Lietuvos Respublikos institucijų, kitų Europos Sąjungos valstybių institucijų, Europos Komisijos, Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) ir Europos Audito Rūmų bus apdoroti elektroniniu būdu ir panaudoti kontrolės tikslais.

57. Pareiškėjas vieną kartą per kalendorinius metus iki rugpjūčio 1 d. per Elektroninių valdžios vartų portalą arba seniūnijoje atnaujina savo valdos registracijos duomenis Valdų registre.

XIV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

58. Asmenys, nesutinkantys su Agentūros ir ŽŪDC priimtais sprendimais, taip pat Agentūros ar ŽŪDC vilkinimu atlikti jų kompetencijai priskirtus veiksmus, turi teisę juos apskųsti Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka Agentūros ar ŽŪDC vadovui, Ministerijai, Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka administraciniam teismui.

59. Asmenys, nesutinkantys su Ministerijos priimtais sprendimais, taip pat Ministerijos vilkinimu atlikti jos kompetencijai priskirtus veiksmus, turi teisę juos apskūsti Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministrui, Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka administraciniam teismui.

60. Pasikeitus Taisyklėse nurodytiems teisės aktams, tiesiogiai taikomos naujos šių teisės aktų nuostatos. Pasikeitus Taisyklėms, nauji reikalavimai taikomi vienodai visiems paramos gavėjams, išskyrus atvejus, kai Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakyme nustatyta kitaip.

Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų
programos priemonės „Su „Natura 2000“
ir Vandens pagrindų direktyva susijusios
išmokos“ įgyvendinimo taisyklių, taikomų
2023 m. teikiamoms paraiškoms,
priedas

(Išvados apie žemės sklype nustatytą EB svarbos paukščių veisimosi vietą forma)

*(Išvados rengėjo pavadinimas / vardas, pavardė, adresas, telefonas, faksas, elektroninis
paštas)*

**IŠVADA
APIE ŽEMĖS SKLYPE NUSTATYTĄ
EB SVARBOS PAUKŠČIŲ VEISIMOSI VIETĄ**

(registracijos numeris)

(pildymo data)

**ŽEMĖS SKLYPE NUSTATYTOS
EB SVARBOS PAUKŠČIŲ VEISIMOSI VIETOS PLANAS
M :10 000**

_____ VĮ Valstybinių miškų urėdijos, _____ regioninis padalinys _____ girininkija

(pvz., iškarpa iš Gubernijos miško biosferos poligono ribų plano)

Sutartiniai ženklai:

xxx žemės sklypo ribos

xxx veisimosi vieta (jos dalis), kurioje medynas pasiekęs IV grupės miškams taikomą minimalų kirtimų amžių

Patvirtinu, kad privataus miško savininkui (*vardas, pavardė / pavadinimas*) nuosavybės teise priklausančiame žemės sklype (*kadastrinis Nr.*) nustatyta (*EB svarbos paukščių rūšies pavadinimas*) veisimosi vieta.

Žemės sklypo, patenkančio į veisimosi vietą, kurioje medynas pasiekęs IV grupės miškams taikomą minimalų kirtimų amžių ir kurioje draudžiama vykdyti pagrindinius miško kirtimus, **plotas** – ____ ha. Miško kvartalo Nr. ____, taksacinio sklypo (-ų) Nr. ____.

Duomenų, kurių pagrindu parengta išvada, šaltiniai (tinkamą pažymėti):

Vidinės miškotvarkos projektas, registracijos Nr. _____

Saugomų rūšių informacinė sistema / Miškų kadastro integruota informacinė sistema

Išvados rengėjas (vardas, pavardė, parašas, data)**1 priedas. Neteko galios nuo 2017-03-18**

Priedo naikinimas:

Nr. [3D-178](#), 2017-03-16, paskelbta TAR 2017-03-17, i. k. 2017-04509

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-112](#), 2016-03-04, paskelbta TAR 2016-03-07, i. k. 2016-04280

2 priedas. Neteko galios nuo 2022-03-17

Priedo naikinimas:

Nr. [3D-185](#), 2022-03-16, paskelbta TAR 2022-03-16, i. k. 2022-04833

3 priedas. Neteko galios nuo 2018-03-20

Priedo naikinimas:

Nr. [3D-163](#), 2018-03-19, paskelbta TAR 2018-03-19, i. k. 2018-04175

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-112](#), 2016-03-04, paskelbta TAR 2016-03-07, i. k. 2016-04280

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-764](#), 2015-10-12, paskelbta TAR 2015-10-12, i. k. 2015-15061

Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 1 d. įsakymo Nr. 3D-246 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-867](#), 2015-11-25, paskelbta TAR 2015-11-25, i. k. 2015-18675

Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 1 d. įsakymo Nr. 3D-246 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Su „Natura 2000“ ir vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-112](#), 2016-03-04, paskelbta TAR 2016-03-07, i. k. 2016-04280

Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 1 d. įsakymo Nr. 3D-246 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-356](#), 2016-06-10, paskelbta TAR 2016-06-10, i. k. 2016-16046

Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 1 d. įsakymo Nr. 3D-246 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

5.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-580](#), 2016-10-12, paskelbta TAR 2016-10-13, i. k. 2016-25026

Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 1 d. įsakymo Nr. 3D-246 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

6.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-178](#), 2017-03-16, paskelbta TAR 2017-03-17, i. k. 2017-04509

Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 1 d. įsakymo Nr. 3D-246 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

7.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-163](#), 2018-03-19, paskelbta TAR 2018-03-19, i. k. 2018-04175

Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 1 d. įsakymo Nr. 3D-246 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

8.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-135](#), 2019-03-12, paskelbta TAR 2019-03-13, i. k. 2019-04009

Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 1 d. įsakymo Nr. 3D-246 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

9.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-193](#), 2020-03-18, paskelbta TAR 2020-03-18, i. k. 2020-05690

Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 1 d. įsakymo Nr. 3D-246 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Su „Natura 2000“ ir vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

10.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-619](#), 2020-08-21, paskelbta TAR 2020-08-21, i. k. 2020-17712

Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 1 d. įsakymo Nr. 3D-246 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

11.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-301](#), 2021-05-04, paskelbta TAR 2021-05-04, i. k. 2021-09667

Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 1 d. įsakymo Nr. 3D-246 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

12.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-615](#), 2021-09-29, paskelbta TAR 2021-09-29, i. k. 2021-20378

Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 1 d. įsakymo Nr. 3D-246 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Su „Natura 2000“ ir vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

13.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-821](#), 2021-12-16, paskelbta TAR 2021-12-16, i. k. 2021-25946

Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 1 d. įsakymo Nr. 3D-246 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

14.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-185](#), 2022-03-16, paskelbta TAR 2022-03-16, i. k. 2022-04833

Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 1 d. įsakymo Nr. 3D-246 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

15.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-243](#), 2022-04-12, paskelbta TAR 2022-04-12, i. k. 2022-07545

Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 1 d. įsakymo Nr. 3D-246 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Su „Natura 2000“ ir vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

16.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-845](#), 2022-12-21, paskelbta TAR 2022-12-21, i. k. 2022-26100

Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 1 d. įsakymo Nr. 3D-246 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Su „Natura 2000“ ir vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

17.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-245](#), 2023-04-12, paskelbta TAR 2023-04-12, i. k. 2023-07016

Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 1 d. įsakymo Nr. 3D-246 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

18.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-478](#), 2023-07-24, paskelbta TAR 2023-07-24, i. k. 2023-15059

Dėl žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 1 d. įsakymo Nr. 3D-246 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos“ įgyvendinimo taisyklių, taikomų 2023 m. teikiamoms paraiškoms, patvirtinimo“ pakeitimo